

Sygn. akt I C 2014/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2014 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Daria Ratymirska

Protokolant Daria Paliwoda

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 marca 2014 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa (...) S.A. we W.

przeciwko A. K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje umowę darowizny udziału w (...)części w lokalu mieszkalnym, położonym w K. przy ul. (...), objętym księgą wieczystą (...), zawartą w formie aktu notarialnego (...), w dniu 4 stycznia 2012 roku przed notariuszem U. M. z Kancelarii Notarialnej w K., pomiędzy M. K. a pozwaną A. K. - za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) S.A. we W., któremu przysługuje wobec M. K. wierzytelność, stwierdzona tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty, wydanym przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym Lublin - Zachód w Lublinie w dniu 17 stycznia 2012 roku, w sprawie sygn. akt (...), zaopatrzonym w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 30 marca 2012 roku, w wysokości 62.929,84 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu;

II. nie obciąża pozwanej kosztami procesu.

sygn. akt I C 2014/13

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) S.A. we W. wniosła pozew przeciwko A. K. o uznanie umowy darowizny udziału w (...)części w lokalu mieszkalnym, położonym w K. przy ul. (...), objętym księgą wieczystą (...), zawartej w formie aktu notarialnego (...), w dniu 4 stycznia 2012 roku przed notariuszem U. M. z Kancelarii Notarialnej w K., pomiędzy M. K. a pozwaną A. K. - za bezskuteczną w stosunku do powoda, któremu przysługuje wobec M. K. wierzytelność, stwierdzona tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty, wydanym przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym Lublin - Zachód w Lublinie w dniu 17 stycznia 2012 roku, w sprawie sygn. akt (...), zaopatrzonym w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 30 marca 2012 roku, w wysokości 62.929,84 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zarzuciła, że dłużnik M. K. nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, miał stałe wynagrodzenie, pracując za granicą, posiadał więc realną możliwość wywiązywania się z zobowiązania. Podniosła nadto, że przedmiotowy lokal, mimo że nabyty w czasie trwania wspólności ustawowej rodziców pozwanej, tj. dłużnika i L. K., to jednak wyłącznie matka pozwanej spona zaciągnięty na ten cel kredyt.

W dniu 4 stycznia 2012 roku, przed notariuszem U. M. z Kancelarii Notarialnej w K., pomiędzy M. K. a pozwaną A. K., została zawarta umowa darowizny udziału w (...)części w lokalu mieszkalnym, położonym w K. przy ul. (...), objętym księgą wieczystą (...) (akt notarialny (...)). / Bezsporne/

Sąd ustalił:

Opisany wyżej lokal mieszkalny został nabyty przez rodziców pozwanej M. K. i L. K. w czasie istnienia między nimi wspólności ustawowej małżeńskiej. Zaciągnięty na ten cel kredyt spłacała wyłącznie L. K. i to ona zamieszkiwała ten lokal po ustaniu wspólnego pożycia. M. i L. K. rozwiedli się w 2011r., a od 2007r istniała między nimi rozdzielność majątkowa, ustanowiona po zakupie mieszkania. Nie dokonali podziału majątku wspólnego. M. K. zamieszkał ze swoją konkubiną, a następnie drugą żoną - J. M.. Oprócz tego mieszkania nie miał innego majątku. Był współwłaścicielem samochodu marki B., rok produkcji (...), nr rej (...). Pracował dorywczo, „na czarno”, w kraju i za granicą (m.in. w Niemczech). Nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego, nie pobierał zasiłków ani renty czy emerytury.

Dowód:

zeznania świadka L. K. (k-52);

zeznania świadka J. K. (k-52v.);

informacja z (...) z dnia 19.06.2012r. (k-22 akt sprawy egzekucyjnej, prowadzonej przez Komornika Sądowego przy tut. Sądzie T. Glapiaka sygn. (...));

pismo z (...) Oddział we W. z dnia 8.06.2012r. (k-18 akt (...));

pismo Komornika T. Glapiaka z dnia 18.06.2012r. (k-19 akt (...));

zeznania powódki (k-53).

W dniu 28.09.2007r. M. K. zawarł umowę pożyczki z (...) Bankiem S.A. we W., na kwotę 50.944,38 zł.

Na mocy nakazu zapłaty, wydanego przez Referendarza w Sądzie Rejonowym Lublin Zachód w Lublinie, z dnia 17.01.2012r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem tamt. Sądu z dnia 30.03.2012r., nakazano M. K. zapłacić na rzecz powoda kwotę 62.929,84 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu.

Dowód:

umowa pożyczki (k-7-9);

nakaz zapłaty (k-10);

postanowieniu o klauzuli wykonalności (k-11).

Na podstawie nakazu zapłaty, wydanego przez Referendarza w Sądzie Rejonowym Lublin Zachód w Lublinie, z dnia 23.12.2011r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, powód, jako następca prawny wierzyciela, w dniu 9.05.2012r. wniósł o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko M. K.. Egzekucja była prowadzona przez Komornika Sądowego przy tut. Sądzie Tomasza Glapiaka sygn.(...). Pismem z dnia 18.06.2012r. Komornik poinformował powoda, że egzekucja zostanie umorzona, wobec jej bezskuteczności.

Dowód:

wniosek egzekucyjny (k-1 akt (...));

pismo Komornika T. Glapiaka (k-19 akt (...)).

Na mocy wyroku z dnia 14.10.2013r., sygn. akt (...), Sąd Rejonowy w Kłodzku uznał przedmiotową czynność, tj. umowę darowizny udziału w(...)części w lokalu mieszkalnym, położonym w K. przy ul. (...), objętym księgą wieczystą (...), zawartą w formie aktu notarialnego (...), w dniu 4 stycznia 2012 roku przed notariuszem U. M. z Kancelarii Notarialnej w K., pomiędzy M. K. a pozwaną A. K. - za bezskuteczną w stosunku do powoda, któremu przysługiwała wobec M. K. wierzytelność, stwierdzona tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty, wydanym przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym Lublin - Zachód w Lublinie w dniu 23.12.2011r., zaopatrzonej w klauzulę wykonalności.

Dowód:

wyrok SR w Kłodzku z dnia 14.10.2013r., sygn. akt (...).

W dniu (...). dłużnik M. K. zmarł.

Pozwana odrzuciła spadek po ojcu, również w imieniu swojego małoletniego syna. Spadek też odrzuciła żona dłużnika J. K..

Dowód:

zeznania świadka J. K. (k-52v.);

zeznania pozwanej (k-53).

Pozwana A. K. utrzymuje się z zasiłku dla bezrobotnych, w kwocie ok. 450 zł, opiekuje się synem w wieku 3 lat. Ojciec dziecka pomaga jej finansowo (pomoc ta wynosi ok. 200-300 zł miesięcznie). Nie mam innych dochodów, nie podejmuję prac dorywczych.

Dowód:

zeznania powódki (k-53).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 527 § 1 kc, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§ 2). Jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528 kc). Jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny (art. 529 kc).

Jak ustalono, w oparciu o przedstawione wyżej dowody, w chwili dokonywania darowizny dłużnik M. K. był niewypłacalny w rozumieniu powyższych przepisów. Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Poza udziałem w przedmiotowym lokalu mieszkalnym, M. K. nie miał innego majątku. Był wprawdzie współwłaścicielem samochodu marki B. (rok produkcji (...), nr rej (...)), jednakże nie przedstawiał on większej wartości, co wynika z pisma Komornika Sądowego przy tut. Sądzie Tomasza Glapiaka, z dnia 18.06.2012r. (k-19 akt (...)). Pracował jedynie dorywczo, „na czarno”, nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego, nie pobierał zasiłków, renty czy emerytury. Egzekucja z jego majątku okazała się bezskuteczna. Jak zeznali świadkowie, nie

miał żadnego majątku, miał tylko długi. Z tego też względu pozwana odrzuciła spadek po ojcu, również w imieniu swojego małoletniego syna, zeznając, że tato nie był osobą godną zaufania i miał długi. Wbrew zatem twierdzeniom pozwanej, M. K. nie miał realnej możliwości wywiązania się z zobowiązań wobec wierzycieli. W chwili dokonywania darowizny był niewypłacalny, przy czym miał już wymagalne zobowiązania wobec wierzycieli. Za niewypłacalnego można przy tym uznać takiego dłużnika, którego aktywa majątkowe (np. oszczędności z wynagrodzenia za prace dorywcze „na czarno“) równoważą zobowiązania, ale są niedostępne dla wierzyciela prowadzącego egzekucję roszczeń pieniężnych. Okoliczność, że w chwili zawierania umowy darowizny dłużnik nie miał jeszcze wiedzy o nakazach zapłaty, wydanych na rzecz powoda, nie ma tu znaczenia. Istotna jest jego wiedza o istnieniu wierzycieli w ogóle oraz znajomość skutków dokonanej czynności dla swego majątku, w postaci usunięcia istotnego składnika swojego majątku. Zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W orzecznictwie przyjęto, że pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/2000, Biul. SN 2002, nr 5, s. 11; także wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 503/07, LEX nr 496375). Natomiast zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i zła wiara dłużnika nie jest konieczna dla objęcia wierzyciela ochroną na podstawie art. 527 k.c. i n. (wyrok SA w Poznaniu z dnia 19 września 2006 r., I ACa 1021/05, LEX nr 298435; wyrok SA w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97, Apel.-W-wa 1998, nr 4, s. 36). Ponadto w orzecznictwie wskazuje się, że do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c. wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok SA w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 r., I ACr 1014/94, OSA 1995, z. 2, poz. 6; tak również wyrok SA w Poznaniu z dnia 12 maja 2005 r., I ACa 1764/2004, OSA 2006, z. 3, poz. 8, s. 33). Świadomość pokrzywdzenia nie musi dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela; wystarczy świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle. Domniemanie z art. 529 k.c. istnieje również wtedy, gdy dokonanie darowizny czyni zadość obowiązkom, wynikającym z zasad współżycia społecznego (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 11 października 2007 r., I ACa 639/2007, niepubl.). Domniemanie to nie zostało w rozpoznawanej sprawie obalone. Pozwana nie wykazała, że dłużnik – dokonując darowizny – nie zdawał sobie sprawy (nie miał świadomości), że działa z pokrzywdzeniem wierzycieli. Sytuacja taka mogłaby przykładowo mieć miejsce w szczególności wówczas, gdy wraz z dokonaniem darowizny zbiegło się zdarzenie niezależne od dłużnika, które pozbawiło go majątku lub, gdy dłużnik nie wiedział o istnieniu wierzycieli, co jednak nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Skoro o zaciągniętych kredytach i długach M. K. wiedziała jego żona i córka, to należy przyjąć, że również on sam taką wiedzę posiadał, chociażby podpisując umowę pożyczki z dnia 28.09.2007r. i nie wywiązując się z ustalonych w niej terminów płatności poszczególnych rat.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono, jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie w pkt II oparto na przepisie 102 kpc, uwzględniając charakter sprawy i sytuację majątkową pozwanej.